

Vrouwen zijn onder hun

Het gaat best goed met het aantal vrouwen in nieuwsprogramma's: het zijn er heel veel meer dan vier jaar geleden, en ook meer dan in het buitenland. Lips is nog niet overtuigd.

HANS VAN DER BEEK
CHRISTJAN KNIJFF

In 2000 noemde Rick van der Ploeg, destijds staatssecretaris, tijdens een lezing het percentage vrouwen op televisie. Dat was twintig procent.

In 2009 verscheen het rapport *Vrouwen in de media* met ook daarin het percentage vrouwen. Nog altijd twintig procent. In een heel decennium was er niets verbeterd.

En nu, vier jaar later, is dat percentage volgens de NPO 38 procent, en 33 procent in nieuws- en praatprogramma's. Het gaat dus juist best goed met het aantal vrouwen in opinie- en nieuwsprogramma's als *Pauw & Witteman*, *De wereld draait door*, het *NOS Journaal* en *Nieuwsuur*.

De Publieke Omroep wil dat het aantal vrouwelijke presentatoren en gasten fors omhoog gaat en een afspiegeling wordt van de samenleving. Volgens de prestatieovereenkomst met de overheid moet op korte termijn 'een merkbare verbetering' te zien zijn.

Maritte Braspenning, media- en presentatietrainer en auteur van het boek *Presenteren*, juicht het initiatief toe, maar is toch minder negatief. "Ik zie juist steeds meer vrouwen. Het gaat dus zeker de goede kant op."

Als voorbeeld noemt ze de uitzending van *Nieuwsuur* van 24 januari. Mariëlle Tweebeeke, Astrid Kersseboom en Dione de Graaf deden de presentatie en als deskundigen kwam Europacorrespondent Saskia Dekker voorbij. Ook de eindredacteur en regisseur waren vrouwen.

Verslaggever Mirjam Bartelsman plaatste op haar Facebook een foto van de redactie die dag – één en al vrouw. 'Girlpower bij Nieuwsuur' schreef ze en het bericht kreeg vele li-

Maritte Braspenning

Oud-presentator en verslaggever. Met Jolanda aan de Stegge schreef ze het boek *Presenteren, professionals aan het woord*.

kes, onder meer van Jeroen Pauw.

"Mij was het niet eens opgevallen," zegt Braspenning. "Ik zag een steengoede anchor en steengoede desk, dus *so what*. Maar het is wel zo: blijkbaar wordt dit als bijzonder gezien en daar moeten we van af."

Behalve de uitzending van *Nieuwsuur* noemt ze het programma *Knevel & Van den Brink*. "In de periode dat zij Pauw en Witteman vervingen, zat in elke uitzending een vrouw aan tafel.

Zij hebben echt hun stinkende best gedaan."

Volgens Braspenning zijn vrouwen wel degelijk goed bezig in Hilversum. "Shula Rijxman maakt deel uit van het tweekoppige bestuur van de Publieke Omroep, Georgette Schlick is baas van SBS en Willemijn Maas van de Avro, Giselle van Cann is plaatsvervangend hoofdredacteur van NOS Nieuws en Dieuwke Wynia is hoofdredacteur van *DWDD*. *Women rule Hilversum!*"

Ook ziet Braspenning het aantal vrouwelijke deskundigen toenemen. "De arabist Petra Stienen bijvoorbeeld. En laatst zat Joszi Smeets, een 23-jarige Amerikadeskundige, aan tafel bij *Pauw & Witteman*. Dat was een verademing na Willem Post. Onder welke steen hebben die vrouwen al

die tijd gelegen, denk ik dan?"

Want niet alleen moeten redacties bereid zijn vrouwen uit te nodigen, ook de vrouwen zelf moeten meer durf tonen, stelt Braspenning. "*It takes two to tango*. Vrouwen moeten iets schaamtelozer durven zijn. Mannen durven dat meer. Maar er is wel degelijk een inhaalslag aan de gang."

Dat vrouwen minder happig zijn om op televisie te verschijnen, begrijpt Braspenning wel. "Voor vrouwen gelden nog altijd andere criteria. Een vrouw moet deskundig zijn én het liefst ook lekker. En als ik eerlijk ben: ik vind Marike Stellinga ook prettig om naar te kijken, of Joszi Smeets."

"Maar er zijn ook goede uitzonderingen. Zonder dat ik wil zeggen dat Ionica Smeets niet prettig is om naar te kijken – zij kreeg ontzettend veel positieve reacties op de uitzending

Han Lips

Gunfactor

Elk voetbalteam heeft er eentje. Het jongetje dat ook eens in de spits wil staan. In maart, het seizoen is toch al verloren, zegt de coach uiteindelijk: "Oké Pietertje, laat het dan maar eens zien."

De tafel van *DWDD* was gisteren gevuld met vrouwen. NPO-bestuurder Shula Rijxman, initiator van het quotum voor meer vrouwen op televisie, en twee vrouwen die naar voren werden geschoven als prima alternatief in de kaartenbak van de redacties. (Lips zet rechtervoet op glad ijs.)

Het viel allemaal niet mee.

Mirjam de Blécourt, topadvocaat, werd regelmatig uitgenodigd, maar dan verzoon ze snel een smoesje. "Het is best eng op televisie en ik heb vanavond nou net niet mijn leuke jurk bij me."

Hoogleraar Annemieke Roobeek (Lips zet linkervoet op glad ijs) had niet bepaald de gunfactor aan de kont hangen. Ze zag maar weinig intelligente vrouwen op televisie. Wel domme vrouwen? wilde Matthijs weten, maar dat wilde Roobeek natuurlijk ook weer niet zeggen.

Een concreet voorbeeld had ze niet. Ja, soaps. Maar Roobeek was dan ook geen televisiekijker, ze gebruikte haar tijd wel anders.

Laten we zeggen (een volle buikschuiver op het ijs nu): als sollicitatiegesprek was het magertjes.

Alleen Jan Mulder had zijn gestrekt been bij zich uiteraard, hij was dan ook man.

steen vandaan

‘Een vieze trui en ongewassen, daar komen ze niet mee weg’

bij Pauw & Witteman waarin ze enthousiast over priemgetallen vertelde, ik hing ook aan haar lippen. En Gerdi Verbeet is een vrouw op leeftijd, maar ze is zeer deskundig én ze heeft een groot gevoel voor humor.”

Braspenning ziet nog een drempel voor vrouwen op televisie. “Een deskundige moet ook opmerkelijke standpunten innemen. Het moet boeien, zoals met Jan, Prem en Jort. Maar een vrouwelijke Maarten van Rossem trekt de kijker absoluut niet.

Een vieze trui en ongewassen, daar komt een vrouw niet mee weg. En ik denk ook niet daar we daarnaartoe moeten.”

“Maar neem het voorbeeld van Petra Grijzen, in een prachtige rode jurk, tijdens het verkiezingsdebat van RTL. Haar vragen inhoudelijk prima, maar kritisch van toon. Van Rick Nieman hadden we dat geaccepteerd, maar Petra werd na afloop helemaal afgemaakt.”

“En wat heeft Clair Polak allemaal over zich heen gekregen. Pas toen ze weg was, was ze opeens de beste interviewer van Nederland.”

En zo wordt een vrouwelijke presenter veel meer op haar uiterlijk beoordeeld dan haar mannelijke colle-

ga. De ‘doorbraak’ van Eva Jinek was ook de opmerking over haar *boobies*.

Braspenning: “Haar echte doorbraak was haar optreden in DWDD daarna, waarin ze zei: ‘Het is toch de droom van iedere vrouw om een ringtone te zijn.’ Toen dacht iedereen: ze is mooi, intelligent én ze heeft humor. Als ze verkeerd had gereageerd, was ze nooit verder gekomen dan *boobies*, en dat is niet wat we willen.”

Toch, regelmatig vertellen vrouwen die op televisie komen dat commentaar achteraf vooral ging over een lelijke jurk of een te hoge stem. Braspenning: “Televisie legt alles onder een vergrootglas. Dat kan in je voordeel én in je nadeel werken. Maar als je stem te schel is, kun je daar ook wat aan doen. De stem van Neelie Smit Kroes is in de loop der jaren ook flink gezakt.”

BBC als voorbeeld?

Als het om tv-journalistiek gaat, wordt in Nederland vaak verwezen naar de BBC. Redacteuren van Nederlandse nieuws- en actualiteitenprogramma's zouden een voorbeeld moeten nemen aan hun Britse collega's, zoals bestuurder Shula Rijxman van de publieke omroep doet. Zij wil een lijst met talentvolle vrouwen samenstellen in navolging van de BBC.

Maar lang niet alles is beter aan de andere kant van de Noordzee. Uit onderzoek van het Britse vakblad *Broadcast* blijkt dat twintig procent van de sprekers bij de BBC in 2010 vrouw was. Een steekproef afgelopen november leverde hetzelfde percentage op. En als vrouwen in BBC-nieuwsprogramma's aan het woord komen, is het vooral als slachtoffer of om het nieuws met een concreet voorbeeld te verduidelijken.

Voor *BBC News at Ten* blijkt een voorkeur voor mannelijke sprekers te hebben: slechts tien procent was vrouw. Zelfs onder de verslaggevers en correspondenten van dat programma zijn vrouwen ondervertegenwoordigd, met twintig procent. Het streven van de BBC is dat dertig procent van de commentatoren en experts vrouw is, een percentage dat Nederlandse nieuws- en opinieprogramma's allang halen.

Omdat er in Groot-Brittannië weinig zicht is op verbetering, organiseerde de omroep met *Broadcast* in januari een Expert Women's Day. Vrouwelijke experts konden zich opgeven voor een dag mediatraining om van hun koudwatervrees af te komen. Want als vrouwen gebeld worden, slaan ze vaak het aanbod af om op tv te komen of schuiven ze een mannelijke collega naar voren. Althans, dat is de ervaring van BBC-redacteuren.

Het aantal aanmeldingen was overweldigend. De BBC kreeg meer dan tweeduizend reacties, terwijl er voor slechts dertig vrouwen plaats was. De kandidaten die uiteindelijk werden uitgekozen, waren expert in onderwerpen waarin vrouwen het meest ondervvertegenwoordigd zijn: wetenschap, geschiedenis, politiek, economie, architectuur en technologie. Door het succes van de dag – sommige vrouwen zijn inmiddels al op tv geweest – breidt de BBC het project uit. Het streven is om nog honderd vrouwen op te leiden, zodat de programmamakers nog dit jaar de beschikking hebben over in totaal 130 nieuwe vrouwelijke experts.

Marike Stellinga, Ionica Smeets, Gerdi Verbeet, Eva Jinek en Petra Grijzen (vlnr).